

The essence and significance of poetic symbolism, and the syntax of poetic language

Eldor ORTIKOV¹

Denau Institute of Entrepreneurship and Pedagogy

ARTICLE INFO

Article history:

Received October 2025

Received in revised form

5 October 2025

Accepted 10 November 2025

Available online

25 November 2025

Keywords:

poetic sign,
syntax,
discursive approach,
multiplicity of
interpretations,
artistic communication,
semantic component.

ABSTRACT

This article examines the poetic features of verse texts, their essence and significance, as well as the syntactical aspects of poetic language. It analyzes the text's connection to cultural context, intertextual relationships, and the multiplicity of interpretations in the process of perception. From a discursive approach, the mechanisms of creating and perceiving poetic texts are identified based on the "author-text-reader" relationship. The article focuses on studying the subjective and objective factors of poetic communication, as well as its semantic and emotional components.

2181-3701/© 2025 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-3701-vol3-iss10/S-pp150-156>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Poetik belgining mohiyati va ahamiyati, she'riy so'z sintaktikasi

Kalit so'zlar:

poetik belgi,
sintaktika,
diskursiv yondashuv,
talqinlarning ko'pligi,
badiiy muloqot,
semantik component.

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada she'riy matnning poetik belgisi, uning mohiyati va ahamiyati, shuningdek, she'riy so'zning sintaktikasi masalalari o'rganilgan. Matnning madaniy kontekst bilan bog'lanishi, matnlararo aloqalari va idrok jarayonidagi talqinlarning ko'pligi tahlil qilinadi. Diskursiv yondashuv nuqtai nazaridan "muallif-matn-o'quvchi" munosabati asosida she'riy matnni hosil qilish va idrok etish mexanizmlari aniqlanadi. Maqola she'riy muloqotning subyektiv va obyektiv omillarini, shuningdek, semantik va hissiy komponentlarini o'rganishga qaratilgan.

¹ Independent Researcher, Denau Institute of Entrepreneurship and Pedagogy. E-mail: eldor.mardonovich@bk.ru

Сущность и значение поэтического символа, синтаксис поэтического слова

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

поэтический знак,
синтаксис,
дискурсивный подход,
множественность
интерпретаций,
художественная
коммуникация,
семантический
компонент.

В данной статье рассматриваются поэтический признак стихотворного текста, его сущность и значение, а также вопросы синтаксиса поэтического слова. Анализируется связь текста с культурным контекстом, межтекстовые связи и множественность интерпретаций в процессе восприятия. С точки зрения дискурсивного подхода определяются механизмы создания и восприятия стихотворного текста на основе отношений «автор-текст-читатель». Статья направлена на изучение субъективных и объективных факторов, а также семантических и эмоциональных компонентов поэтической коммуникации.

She'riy matn o'zidan oldingi va uning atrofidagi madaniyatning boshqa matnlari bilan bog'lanadi, ya'ni u ko'plab semiotik tizimlar sohasida, maxsus lingvomadaniy makonda faoliyat ko'rsatadi. Badiiy matnning matnlararo aloqalarini aniqlash unga milliy yoki jahon madaniyatiga oid boshqa matnlarning ta'sir darajasi va xarakterini ko'rsatish hamda bunday bog'lanishlar natijasida vujudga keladigan yangi ma'nolarning shakllanish mexanizmini aniqlash imkonini beradi.

Matnni ikki tomonlama jarayon sifatida talqin qilish uchun asosiy matnni yaratish va idrok etishning umumiy xususiyatlari, shuningdek, qarama-qarshi (muallif – o'quvchi) pozitsiyalaridan qabul qilinadigan matn faoliyatining yagona universal mexanizmi hisoblanadi.

Ko'pgina badiiy muloqot tadqiqotchilarining fikricha, badiiy asarning mazmuni shoirida emas, balki uni anglagan kishida rivojlanadi. N.B. Petrova shunday deb yozgan edi: "Tinglovchi so'zning orqasida yashiringan fikrni so'zlovchidan ko'ra yaxshiroq tushunishi mumkin va o'quvchi shoirning o'zidan ko'ra o'z asari g'oyasini yaxshiroq tushunishi mumkin. Bunday asarning mohiyati va kuchi muallif nimani nazarda tutganida emas, balki uning o'quvchi yoki tomoshabinga qanday ta'sir qilishida, demak, uning mazmunining cheksiz imkoniyatlaridadir" [1]. Shunday qilib, diskursiv yondashuv "she'riy" matnni o'rganish muammosini "muallif-matn-o'quvchi" munosabati nuqtai nazaridan, ya'ni matn hosil qilish va matnni idrok etishning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda dolzarb qiladi.

Idrok har qanday ijodiy jarayonning muhim elementidir: o'quvchining birgalikda yaratish qobiliyati matnni to'ldiradi va matnni talqin qilishning ko'pligi matnni o'quvchi tomonidan o'zgartirilishidan dalolat beradi [2]. She'riy matnni idrok etishning asosiy xususiyati aynan talqinlarning ko'pligidir. Bu ko'plikni qanday omillar belgilaydi, u nima bilan bog'liq? Kognitiv-diskursiv nuqtai nazardan talqinlarning ko'pligini she'riy muloqotning ham subyektiv, ham obyektiv omili sifatida ko'rish mumkin. Subyektiv jihatdan talqin o'quvchining she'riy lingvistik shaxs sifatidagi xususiyatlariga bog'lanishi mumkin va uning o'ziga xos ijtimoiy maqom; psixologik va biologik xususiyatlar, muloqot vaqti va joyi kabi kommunikativ maqsadlari va bilim darajasi bilan belgilanadi.

She'riy nutqdagi semantik ma'lumotlar modeli quyidagi majburiy komponentlarni o'z ichiga oladi:

- muallifning estetik ideali nuqtai nazaridan real olamni obrazli ko'rinishda aks ettiruvchi badiiy she'riy muloqotning xususiyatlari to'g'risidagi estetik ma'lumotlar;
- shoirning hissiy holati va she'r yaratishdagi his-tuyg'ulari haqidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan hissiy komponent.

She'riy matnda ba'zan aniqlash juda qiyin bo'lgan faktik ma'lumot "lirik muloqotning o'zagini tashkil etuvchi boshqa, ancha muhimroq, chuqur mazmun"ning "moddiy" tashuvchisi hisoblanadi.

Ushbu yondashuv doirasida matnning diskursiv makonini matnning maxsus tashkil etilgan to'plami sifatida ko'rish mumkin. Ma'lumotlar, shunga ko'ra, she'riy matnning ma'no hosil qiluvchi manbasini tashkil qiladi.

O'quvchi matnni sharhlar ekan, madaniyatga tayanadi, informativlik, u bir vaqtning o'zida boshqa omillar – "matnning barcha elementlarini semantik jihatdan boy elementlarga aylantirish, ularning o'zaro bog'liqligi ..." tufayli ortadi, deb da'vo qiladi [3]. Axborot mazmunining ortishi ko'p jihatdan "misra satrining tig'izligi" va shunga mos ravishda har bir she'riy so'zning nasriy matndagi kabi "gorizontal" emas, balki "vertikal" bog'lanishlari bilan izohlanadi.

Har bir she'riy so'zning bu ko'p bog'lanishi ma'no yuksalishini yuzaga keltiradi. Shunga ko'ra, she'riyatda deyarli har bir so'z turlicha idrok etilishi va talqin qilinishi mumkin, she'riy tuzilma esa ma'nolar bilan to'yingan bo'lib, oddiy tilda umuman ta'riflab bo'lmaydigan shunday murakkab ma'no tuslarini yetkazishga qodir bo'ladi.

O'quvchi talqini izchillikning universal matn yaratuvchi kategoriyasiga asoslanadi, uni amalga oshirishning asosiy mexanizmlari retrospeksiya va istiqboldir.

She'riy kommunikativ akt yangi ma'lumotlarni yaratishga qaratilgan. Lotmanning fikriga ko'ra, u kommunikativ aktdan farq qiladi, uning maqsadi doimiy (ilmiy) ma'lumotni uzatish bo'lib, unda matn "murojaat qiluvchidan adresatga buzilmagan holda uzatiladi". She'riy nutqda matnning uzatuvchidan qabul qiluvchiga o'tishi jarayonida tizimning harakati ma'noning ahamiyatsiz bo'lmagan siljishi bilan belgilanadi [4].

Poetik nutq, zarur resurslarni o'z ichiga oladi; berilgan diskursiv makonda matnlarni ishlab chiqarish va matnni yaratish jarayonini tartibga soluvchi qoidalar – matnni adresat tomonidan ishlab chiqarish va matnni qabul qiluvchi tomonidan idrok etish. Kommunikantlar uchun bu virtual tuzilma xotiradagi izlar ko'rinishida, shuningdek, uni obyektivlashtirish paytida ham mavjud. Ushbu virtual tuzilma shoirdan o'quvchiga she'riy ma'lumotni yetkazish jarayonida maxsus she'riy til sifatida obyektivlashtiriladi.

Poetik ma'nolar she'riy nutqning tuzilishi, she'riyatning chiziqli kombinatoriklari bilan bog'liq bo'lgan poetik kognitotip bilan belgilanadi. She'riy matnda so'z ma'nosining tovush orqali o'zgarishi, o'lchovning til vositalarini tanlashga majburan ta'siri, ritm yordamida so'zlarning bir butunlikka birlashishi – barchasini I.Brodskiy "shoir ongining ulkan tezlatuvchisi" deb atagan [5].

Yu.M. Lotmanning so'zlariga ko'ra. "...she'rning yagona integral tuzilishining bir qismi bo'lgan holda, tilning muhim elementlari odatiy til qurilishida mumkin bo'lmagan munosabatlar, qarama-qarshiliklarning murakkab tizimi bilan bog'langan. Bu har bir alohida elementga ham, butun tuzilishga ham mutlaqo alohida semantik yuk beradi". She'riy matnning rasmiy qurilishi she'riy so'zning mavjudligini oldindan belgilab beradi – ma'lum bir diskursiv makonda matnlarni ishlab chiqarish uchun zarur bo'lgan ikkilamchi (ichki) manba hisoblanadi [6].

Ko'pgina tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, o'quvchi faolligining rag'batlantiruvchisi, o'quvchining matn bilan muloqotining harakatlantiruvchi motivi, matnda noaniqlik zonalari, bo'shliqlar, "bo'sh joylar", matnli bo'shliqlar, yashirin narsalar va boshqalarning mavjudligidir.

Retseptiv qiyinchiliklarni yaratib, ular shu orqali matnni kognitiv qayta ishlash jarayonini rag'batlantiradi va o'z ichiga oladi: o'quvchi ma'lum umidlarni rivojlantiradi; matn va uning qismlari semantikasiga prognoz qilingan istiqbolni aniqlash, shu bilan birga matnning semantik va tarkibiy qismlari haqida konseptual g'oyalarni shakllantirish sodir bo'ladi, ular tajriba bilan tasdiqlanadi (uni tuzatish va boyitish), bu bo'shliqlarni to'ldirishga imkon beradi. Noaniqlikni shu tarzda hal qilish orqali o'quvchi matnning polisemantik imkoniyatlarini yagona talqinga qisqartiradi.

Bunday holda, asl tasvir bilan bog'liq bo'lgan matnda bashorat qilingan mavjudlik kontekst bilan shartlangan kutilmagan ma'no bilan to'qnashadi. Bunday holatda yaratilgan she'riy obraz hayratdan kelib chiqqan "chaqnash", "kutilmagan qayta o'ylash"ga o'xshaydi.

Har bir elementning paydo bo'lishi oldidagi ko'rinishga ega bo'lgan stilistik qurilma sifatida, bu matnni qabul qiluvchisining signallarining rolini bajaradigan "o'quvchi" degan ma'noni ta'kidlaydi.

Poetik so'z poetik ongda tug'iladi. L.S. Vygotskiyning ta'kidlashicha, "ong kichik bir tomchi suvdagi quyosh kabi bir so'zda o'zini aks ettiradi. Bu so'z ongga, kichik dunyo kattaga, tirik hujayraning organizmga, atomning koinotga taalluqli bo'lganidek, ongga tegishli. Bu ongning kichik dunyosi. "Ma'noli so'z – bu inson ongining mikrokosmosi". Bundan tashqari, "fikir gavdalanmaydi, balki so'zda amalga oshiriladi" [7].

The trees are in their autumn beauty,
The woodland paths are dry,
Under the October twilight the water
Mirrors a still sky;
Upon the brimming water among the stones
Are nine and fifty swans.

Tarjimasi:

Daraxtlar kuzning qizg'ish husnida, O'rmon yo'llari quruq va mayin. Oktyabrning so'nggi xira tongida, Suvda jimjit osmon aks etgan.

Toshlar orasida to'lqinlar to'lgan, Ellik to'qqiz oqqush tinimsiz suzgan [8].

Bu she'r muallifi Kula shahridagi ko'lda yashovchi abadiy go'zallik ramzi bo'lgan oqqushlar obrazi fonida yolg'izlik, keksalik va yo'qotishlarni aks ettiradi.

Axborot nazariyasi nuqtai nazaridan, intertekstuallik – bu matnning "ma'lumot"ni nafaqat bevosita tajriba orqali, balki bilvosita, boshqa matnlardan ajratib olish qobiliyatidir. Semiotika doirasida intertekstuallikni Sossyurning ahamiyat, qiymat (valeur), ya'ni tizimning boshqa elementlari bilan korrelyatsiya tushunchasi bilan solishtirish mumkin. Agar intertekstuallikni lingvistik birliklar o'rtasidagi munosabatlar turlari bilan taqqoslasak, u asl va hosila belgilari o'rtasidagi munosabatlar deb tushuniladigan derivativ munosabatlarga mos keladi; Madaniy (umumiy estetik) ma'noda intertekstuallik madaniy an'ana tushunchasi – madaniyatning semiotik xotirasi bilan bog'liq: "Toshlar orasida to'lqinlar to'lgan, Ellik to'qqiz oqqush tinimsiz suzgan".

Semantik ma'noda intertekstuallik matnning boshqa matnlarga murojaat qilish orqali o'z ma'nosini shakllantirish qobiliyatidir. Diskursiv yondashuv ham xuddi shunday tushunishni taklif qiladi, intertekstuallik – ma'no avlodida va ma'noni idrok etishda boshqa matnlar haqidagi bilimlar she'riy matnda amalga oshiriladi.

Mavjud matnlararo tushunchalarning xilma-xilligini ikki guruhga birlashtirish mumkin. Keng ma'noda intertekstuallik juda keng tushuniladi – har qanday matnda boshqa matn elementlarining mavjudligi – “intertekstdan boshqa matn yo'q”. Asosan semiotika doirasida ishlab chiqilgan intertekstuallikka keng yondashuv har bir matnni shunday idrok etishni nazarda tutadi.

Har bir matn aniq va yashirin iqtiboslarni o'z ichiga oladi, chunki u havodan emas, balki undan oldin shakllangan diskursiv muhitda yaratilgan. Yangi yaratilgan matn va oldingi “xorijiy” matn o'rtasida shaxsning butun madaniy va tarixiy tajribasini o'zlashtiradigan umumiy matnlararo makon mavjud. Bundan kelib chiqadiki, barcha matnlar dialogik munosabatlarda bo'ladi: “har bir matn boshqa matnni o'zlashtiradi va uning nusxasi hisoblanadi”, deb yozadi J. Kristeva [9]. Uning fikricha, intertekst cheksiz matn nazariyasi sifatida namoyon bo'ladi, uning har bir bo'lagida intertekstuallik mavjud.

Diskursning antropotsentriklik, intensionallik, vaziyatlilik, struktur-semantik yaxlitlik, ochiqlik, dinamiklik kabi xususiyatlarga ega bo'lishi [10] uning tarkib topishida ishtirok etayotgan lisoniy hodisalarning asl mohiyatini tasavvur qilishga imkon beradi. Natijada, mazmun muammosi, tafakkur jarayonida va insonlar o'zaro munosabatida lisoniy belgilarning roli kabilar tadqiqi dolzarblashdi.

Amaliyotchi tilshunos nuqtai nazaridan, matnning o'ziga xos xususiyati sifatida intertekstuallikning mavjud, keng tushunchasi, u “iqtiboslar klasterini” ifodalaydi va undan oldin mavjud bo'lgan cheksiz miqdordagi matnlarga qaytadi, juda mavhum va konseptsianing o'zi haqida noaniq tasavvur beradi. Bu aniq tushuncha emas, balki mavhum falsafiy kategoriyadir. Aniq terminologiya bilan ishlaydigan matn tilshunosligi, shubhasiz, intertekstuallikning rasmiy xususiyatlari, matnlarni “vertical” va “gorizontal” bog'lash usullari, “o'sha muallifning asarida, tegishli san'atda, tegishli nutqda yoki oldingi adabiyotlarda mavjud bo'lgan boshqa matnga havola qilish” shakllari bilan ifodalanadi [11].

Do not go gentle into that good night,
Old age should burn and rave at close of day;
Rage, rage against the dying of the light.
Though wise men at their end know dark is right,
Because their words had forked no lightning they
Do not go gentle into that good night [12].

Tarjimasi:

Shunchaki jim ketma, o'sha tun bag'riga, Qariyalar yonib kirar tonglar yoqalab.
Kurash, kurash – o'chayotgan shu'laga qarshi, bariga!

Donolar bilsa ham – zulmat haqiqat oxirda, Chunki so'zlari yashin keltirmagan charaqlab, Shunchaki jim ketmas, o'sha tun bag'riga.

Bu mashhur she'r – Dylan Thomasning eng taniqli va ta'sirchan asari “Do not go gentle into that good night” bo'lib, u otasining qarib borayotgani va o'limga yaqinlashayotgan davrida yozilgan. She'r insonni hayot so'nayotganda ham kurashishga, qarshilik ko'rsatishga chaqiradi. “Do not go gentle into that good night” – Shunchaki jim ketma, o'sha tun bag'riga deb poetik ifodalandi. “That good night” – o'limning ramziy nomi, “tun” deb tarjima qilindi.

She'riy formulalar she'riy nutqning ma'no hosil qiluvchi manbasi bo'lib, ular o'ziga xos she'riy tafakkurni aks ettiradi va dunyo va shoirning undagi o'rni haqida maxsus poetik bilimlarni ifodalaydi. She'riy formula hech qanday aniq matn bilan bog'lanmagan va turli matnlarda qo'llaniladigan belgi sifatida qabul qilinadi va formulalar ro'yxati ochiq to'plamni ifodalaydi. She'riy formulaning haqiqiy “muallifi” faqat jamoaviy mavzu – “ma'lum bir tilda so'zlashuvchilarning yig'indisi” sifatida ko'rib chiqilishi mumkin.

Poetik formulalar – bu semantik universal arxetiplarga asoslangan iboraning metaforik burilishlari. Bu metaforalar yordamida olam obrazi shakllanadi; Shu munosabat bilan, bir tomondan, metaforaning kognitiv shakllanish sifatidagi xususiyatlarini, ikkinchi tomondan, universal arxetiplarning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash muhimdir. O'zingizning metaforangizmi? tabiat; emas: sof lingvistik, lekin. kontseptual hodisa, chunki u "odamning hissiy-motor va fazoviy tajribasining madaniy o'ziga xos modellari bilan chambarchas bog'liq".

Olimlar metafora o'xshashlikka o'xshashligini va "bunday o'xshatishlar ba'zan bizga qandaydir obyekt yoki g'oyani go'yo boshqa obyekt yoki g'oya "nurida" ko'rish imkoniyatini beradi, bu bizga bir sohada olingan bilim va tajribani boshqa sohadagi muammolarni hal qilishda qo'llash imkonini berishini bir necha bor ta'kidlagan. Metafora "bir kishi haqida fikr yuritish usuli" sifatida taqdim etiladi. maydonni boshqasining prizmasidan o'tkazishdir".

She'riy nutqning shakllantiruvchi, asosiy tushunchasi "She'riyat" tushunchasidir, shuning uchun ko'plab she'riy frazeologik birliklar shoirning belgilanishi, she'riy ijod va she'riy ilhom bilan bog'liq. Poetik ijod bilan bog'liq turg'un tasvirlar to'plamini nomlash mumkin, ular shoirga she'riy nutq orqali beriladi. Demak, "She'riyat" tushunchasining asosiy belgilari – she'r va nazm leksemalari umumiy til frazeologik birliklarining tarkibiy qismi bo'lmay, she'r komponenti-frazeologik birliklari vazifasini faol bajaradi.

Badiiy matnni madaniy hodisa sifatida o'rganish matnlararolik toifasini o'z ichiga olgan matn xususiyatlarini aniqlashda samarali bo'ladi, chunki "...intertekstuallik keng umumiy tushunchaning tarkibiy qismidir.

Poetik diskursiv muhitning mavjudligi uning madaniy xususiyati, o'ziga xos lisoniy asosi va assotsiativ-derivatsion mohiyati bilan belgilanadi, uni yuzaga keltiruvchi omillarning sinergetik o'zaro ta'siri bilan shartlanadi; Nutqning ma'no hosil qiluvchi energiyasi turli semantik energiya oqimlari bilan ta'minlanadi: hissiy-idrok tasviri, belgi-ramziy birlamchi tasvirlarni talqin qiladi.

Matnlararo o'zaro ta'sir turlari keng spektrga ega. "Matnlarning o'ziga xos qismlari, u yoki bu oldingi adabiy oqimda qabul qilingan texnikalar tizimlari, mavzular, motivlar, fikrlash shakllari, mifologik va psixologik arxetiplar o'zlashtirilishi mumkin" [13]. Yangi matn, oldingi matnga dialogik munosabatda bo'lib, unga har qanday semantik nuqtai nazarni berishi mumkin: to'ldirish, tanlab individual tegishli ma'nolarni birinchi o'ringa olib chiqish, birlamchi semantik tizimni o'zgartirish kabi.

She'riy nutq, boshqa har qanday voqea kabi, ma'lum hodisa-obrazli makonda matn yaratish uchun zarur bo'lgan resurslarni va matn hosil qilish jarayonini tartibga soluvchi qoidalarni – matnni murojaat qiluvchi tomonidan ishlab chiqarish va matnni qabul qiluvchi tomonidan idrok etishni o'z ichiga oladi. She'riy nutqning o'ziga xos manbalari – she'riy so'z, she'riy frazeologik birlik va bayt hisoblanadi.

Diskursning ko'p jihatli hodisa sifatida talqin qilinishi, so'zsiz, zamonaviy nazariy tilshunoslikning yangi g'oyalar, tahlil usullari bilan boyitdi [14]. Diskurs atamasining o'ziyoq ko'p ma'noli bo'lib, u dialog, yaxlit matn, nutqiy asar, nutqning og'zaki shakli kabi hodisalarni nomlash uchun qo'llaniladi.

She'riy nutqda matnga nisbatan shaxs ikkita gipostazada (shoir va o'quvchi) namoyon bo'lib, bir borliqni ifodalaydi. Zamonaviy tilshunoslik nuqtai nazaridan, Homo poeticus(shoir), ehtimol, she'riy lingvistik shaxs sifatida belgilanishi mumkin. Nutq-tafakkur turiga ko'ra shoir va o'quvchi ko'zgu-timsol munosabatida bo'ladi.

Yetkazuvchi va qabul qiluvchi ong global taxminga, to'laqonli aloqa jarayonini ta'minlaydigan umumiy kognitiv asosga ega – nutq atrofida to'plangan poetik tushuncha. Poetik lisoniy shaxs – obrazli she'riy tafakkur (dunyo qarashi) tashuvchisi bo'lgan, o'ziga xosligi she'riy nutqning estetik vazifasi bilan shartlangan lisoniy shaxslarning funksional shartlangan turlaridan biridir.

Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, poetik lingvistik shaxs dunyoning maxsus she'riy tasvirining tashuvchisi bo'lib, unda uchta asosiy sintaktik nuqta ajralib turadi: a) kognitiv komponent, b) sharhlovchi xarakter va v) semiotik tabiat.

FOYDALANILGAN ADABIYOT RO'YXATI:

1. Петрова Н.В. Текст и дискурс // Вопр. языкознания. –2003. – № 6. – С. 123-131.
2. Кулибина Н.В. Художественный текст в лингводидактическом осмыслении дис. ... д-ра филол. наук. – М., 2003.-328 с.
3. Москвин В.П. Цитирование, аппликация, парафраз: к разграничению понятий Науч. докл. высш. шк.: Филол. науки. - 2002. - № 1. - С. 63-70.
4. Лотман, Ю.М. Анализ поэтического текста (структура стиха) - Л.: Просвещение, 1972. - 271 с.
5. Бродский И. А. Большая книга интервью– М.: Захаров, 2000. - 703 с.
6. Лотман, Ю.М. О поэтах и поэзии– СПб.: Искусство, 1996а. - 848 с.
7. Выготский Л.С. Мышление и речь // Собр. соч.: В 6т. – Т.2: Проблемы общей психологии. - М.: Просвещение, 1982.-С.'5-361.
8. Yeats, W.B. The Collected Poems. 1889-1939. -P.126.
9. Кристева Ю. Бахтин: слово, диалог и роман //Вестник Московского ун-та. – Серия 9. – Филология. – 1995.-№ 1-С. 97-124.
10. Нормуродова Н.З. Инглиз бадийи дискурсида антропоцентризмнинг вербал экспликацияси. Филол.фанлари докт. дисс. автореферати. –Т., 2020. – Б. 17.
11. Барабанщиков В. А. Ментальная репрезентация: динамика и структура //Вестник РГНФ. - 1999. - № 2. - С.89-91.
12. Thomas, D. Poems. Poemhunter.com. The World's Poetry Archive. 2012. -P.56.
13. Алефиренко Н. Ф. Содержательные импликации дискурса Межвуз. науч. альманах. Выпуск 2. Пятигорск, 2004.-С. 6-14.
14. Сафаров Ш. Лингвистика дискурса. –Челябинск: ЧГИК, 2018. – 315 с.